

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Audar Kantun
Savnet person

MFA
Kunstakademiet 2016

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

SAVNET PERSON

Master essay
av
Audar Kantun

Kunstakademiet i Oslo
19.02.2016

Denne teksten vil være fri fra fotnoter og sparsommelig på referanser til andre kunstnerskap, teoretikere og tenkere. Jeg prøver å beholde lesing og skriving som to separate aktiviteter slik at jeg ikke blir ytterligere forvirret og farget av andres tanker og ideer når jeg nå, på et dypt personlig og grunnleggende plan, skal prøve å greie ut rundt mitt eget kunstneriske virke. Jeg har dog tatt meg friheten til å bryte opp med et eget dikt, samt et sitat og et dikt av et par størrelser fra litteraturen, inne i mellom avsnittene, hvor jeg føler jeg selv kommer til kort med denne muntlige tonen jeg har lagt an. Innledningsvis vil jeg si at jeg med tiden har begynt å traktere ulike medium, men vil i dette essayet legge hovedvekten rundt fotografi, da jeg ser på dette som grunnmuren i min praksis og et fint sted å returnere til når jeg har mistet meg selv.

De første 5 årene av mitt liv bodde jeg på Grong i Nord-Trøndelag, hvor min far underviste på foto og video-linjen ved Grong Folkehøyskole. Det var her jeg fikk mitt første kamera, et defekt Nikon som min mor hadde forulempet med et sandkorn i mekanikken på en tilfeldig utflukt til stranda. Det er også fra denne tiden jeg har mine første erindringer fra mørkerommet. Siden har fotografiet fulgt meg på enten det ene eller andre viset. Når jeg i ungdomsårene lå langflat i senga på gutterommet i Bodø, studerte kvistmønstrene i taket og funderte over hva dette livet måtte bringe, var jeg innom flere forskjellige yrkesvalg som potensielt sett kunne innebære et fotografiapparat. Det var først i slutten av tenårene at jeg begynte å reflektere dypere over bildet, hva det egentlig var. Komposisjon, farge. Hvilken konsekvenser et fotografi har og hvordan dette mediet hele tiden er i dialog med i samtiden, enten det vil eller ikke.

I 2008 satt jeg på rommet mitt i et kollektiv i Akersgata med noe som skulle vise seg å være inngangsbilletten min til Kunsthøyskolen i Bergen. En bunke fotografier som jeg selv mente ikke hørte hjemme noen andre steder enn i kunsten. Jeg begynte på linje for fotografi og eksperimenterte meg gjennom forskjellige formater, teknikker og stilarter. Studerte ulike strømninger og tradisjoner opp gjennom fotografiets historie. Leste Susan Sontag, Walter Benjamin og Roland Barthes. Jeg fortsatte med å forsiktig prøve på hattene til forskjellige fotografer, helt til jeg en dag våknet opp med en tung følelse av at dette studieløpet kom med visse forventninger om at man på en eller annen måte skulle forholde seg til fotografiet, og at jeg gjorde akkurat det som var forventet av meg. Dette førte naturligvis til at jeg åpnet opp og begynte å

eksperimentere med andre uttrykksformer. Til tross har det med tiden blitt tydelig for meg at jeg nok har blitt godt indoktrinert og at fotografiet den dag i dag ligger til grunn som et solid fundament for en praksis i et utvidet felt. Derfor vil jeg i dette essayet ta et steg tilbake og legge hovedvekten rundt fotografiet.

Jeg vil gå så langt som til å si at det å fotografere har blitt en naturlig del av livet, på et veldig grunnleggende plan. I perioder hvor jeg fotograferer mye, spesielt når jeg er ute og reiser, er det redskap for å se, tenke, ta inn over seg og reflektere over omgivelsene. Jeg vil kalle det en sinnstilstand, eller en tilstedeværelse hvor hjernen er ekstra sensitiv for potensielle motiver og konsekvensene som eventuelt følger med å fotografere situasjonen der og da. En måte å møte omverden på.

Tidligere kunne jeg gå i studio eller ut å fotografere for å prøve ut nye teknikker. Å løse problemer knyttet til håndverket var inspirerende nok, men siden nyforelskelsen og fascinasjon for fotografiapparatet for lengst visnet hen og blitt noe stabilt og trygt krever det nå litt ekstra å vekke til live denne sensitiviteten. Da hjelper det å se et nytt landskap, gå nye gater og puste frisk oksygen uten avgasser fra gårdagens og forrige ukes åndedrett. Når man er utenfor trygge rammer. Eller når jeg av en eller annen grunn føler meg fremmed i min egen by og tilværelse, da får jeg lyst til å fotografere. Tror jeg.

Jeg ser

*Jeg ser på den hvide himmel,
jeg ser på de gråblå skyer,
jeg ser på den blodige sol.*

*Dette er altså verden.
Dette er altså klodernes hjem.*

En regndråbe!

*Jeg ser på de høie huse,
jeg ser på de tusende vinduer,
jeg ser på det fjerne kirketårn.*

*Dette er altså jorden.
Dette er altså menneskenes hjem.*

De gråblå skyer samler sig. Solen blev borte.

*Jeg ser på de velklædte herrer,
jeg ser på de smilende damer,
jeg ser på de ludende heste.*

Hvor de gråblå skyer blir tunge.

*Jeg ser, jeg ser...
Jeg er vist kommet på en feil klode!
Her er så underligt...*

-Sigbjørn Obstfelder

Jeg har få dogmer når det kommer til å fotografere og er i bunn og grunn åpen for de ideer som måtte komme, men jeg benytter meg fortsatt av analoge teknikker og film. Tidligere forsvarte jeg dette med at filmen har et forsprang på de digitale kameraene hva kvalitet gjelder. Jeg brukte også å proklamere at den analoge kornstrukturen gav et mer organisk, varmt og naturlig uttrykk i motsetning til pixlererte tiff-filene, men i skrivende stund slår det meg at dette kanskje er det litt irriterende nostalgiske sløret som er så vanskelig å bli kvitt i photoshop. Nei, i dag tror jeg den største grunnen til at jeg fortsatt velger å svi av masse tid og penger i mørkerommet på denne støvete teknikken, er at det er spennende. Det er et komfortabelt sjansespill som gir meg mulighet til å overlate deler av resultatet til tilfeldighetene og gi slipp på litt av kontrollen som følger med det å umiddelbart få se bildet på en liten LCD-skjerm, korrigere deretter.

Jeg er fortsatt spent og full av forventninger når jeg sitter på flyet hjem med sekken full av nyeksponert film. Det er litt som å skrape flakslodd eller klatre en tradisjonell rute i fjellet. Man vet aldri helt hva man får. Det hender seg at man blir skuffet, at filmen er blank fordi lukkeren på kameraet har hengt seg opp, eller røntgen-maskinen i sikkerhetskontrollen på flyplassen har svidd bort all informasjon. Noen ganger derimot, er bildene bedre enn man tror, eller så har man gitt hele rullen en perfekt komplimenterende rødtonet lysskade, i det man ved et uhell åpnet kameraet når man trodde filmen var spolt tilbake. Her om dagen når jeg scannet bilder fra juleferien så jeg til min store forskrekkelse at på en av filmene hadde filmopptrekkeren på kameraet hengt seg opp. Jeg hadde fotografert en serie med forskjellige palmer og grøntvekster i en park, som i stedet for å bli en serie, endte opp som 5 eksponeringer over en an, på samme negativet. Det var et abstrakt vakkert gul-grønt kaos hvor man kunne skimte bladstrukturer inni mellom. Det var inspirerende. Jeg vil jobbe mer med dobbelteksposering. Samtidig sitter jeg igjen med følelsen av at det kunne blitt en fin serie med monumentale stilrene palmer. Det får jeg aldri vite. Den analoge teknikken har konsekvenser. Det kan oppstå mange irreversible uhell og da er øyeblikket for lengst passert. I dette tilfellet kunne jeg kanskje reist ned for å fotografert palmene igjen, men det er mange variabler som skal klaffe. Lyset, dagsformen. Spontaniteten. Jeg har gått forbi mange palmer i mitt liv uten å noen gang tidligere gjenkjent dem som inspirerende motiver. For alt jeg vet er ikke stedet til å kjenne igjen. Kanskje har

de jevnet parken med jorden til fordel for kjøpesenter. Som den greske filosofen Heraklit sier; man går aldri ut i den samme elva to ganger.

Den analoge prosessen er tidkrevende og langsom, i motsetning til dagens teknologi og bildestrømmen som den fasiliterer. Filmen gir pusterom og tid til refleksjon. Her forleden hørte jeg et radio-opptak av The Howard Stern Show. Den amerikanske rapperen og gründeren Jay-Z gjestet studio og samtalen dreide seg rundt den overfladiske og flyktige, nærmest bruk- og kast-mentaliteten man får til kulturelle uttrykk i den digitale tidsalderen vi lever i. Jay-Z konkluderte med at det er opp til det enkelte individet å senke tempoet og ta beviste valg om hvilken, i dette tilfellet musikkutgivelser, man vil leve med de neste dagene, månedene eller årene, men også som kunstner, hvor viktig det er å i perioder løsrive seg fra strømmingene å tillate seg å reagere mot sitt eget arbeid. Jeg er enig i at det er viktig å ikke å la seg rive med i kunstdiskursens dragsug og bli en akkumulator av de flyktige overflatene man scroller forbi ved frokostbordet. Samtidig må man passe på å ikke bli en klassisk idiot som trekker seg tilbake og stagnerer i sitt eget hode. Det er balansekunst. Her vil jeg trekke en parallell tilbake til det analoge fotografiet og mitt eget kunstneriske virke. Denne prosessen gir meg rom til å dvele og reflektere og vokse på hvert negativ som blir eksponert. Som kunstner mener jeg også at man har et spesielt ansvar for å tenke to ganger over hva man serverer. Noen dager føler jeg at det er i ferd med å gå inflasjon i informasjon. Bilder tappes for mening. Hvorvidt noe skal realiseres og publiseres bør til syvende og sist være en kvalitativ og moralsk avgjørelse ovenfor en selv.

"I am not sure that I exist, actually. I am all the writers that I have read, all the people that I have met, all the women that I have loved; all the cities that I have visited, all my ancestors ... Perhaps I would have liked to be my father, who wrote and had the decency of not publishing. Nothing, nothing, my friend; what I have told you: I am not sure of anything, I know nothing ... Can you imagine that I not even know the date of my death?"

-Jorge Luis Borges

Denne bunken med fotografier jeg nevnte innledningsvis har med tiden blitt et større og stadig voksende arkiv. Materialet spenner vidt mellom ulike fotografiske teknikker, formater og stilarter å refererer tilbake til en rekke historiske tradisjoner innenfor kunsten, men også massemedia og den kommersielle verden, samt hobbyfotografiet. Man kunne også kategoriserte materialet utover en rekke sjangere som portrett, landskap, dokumentar, snapshot, iscenesettelse, arkitektur også videre.

For tiden ligger interessen min blant annet i å compilere, eller bedre heller, å kuratere dette varierende materialet i flere mindre serier tiltenkt gallerirom, men også bokform. Her følger jeg ingen strenge kategoriske prinsipper, men prøver i stedet å skape en sjangeroverskridende fremstilling uten kronologisk rekkefølge.

Jeg peker verken tilbake til spesifikke geografiske steder eller tidspunktet hvor de enkelte bildene ble tatt. Jeg prøver også å unngå fotografier av mennesker hvor identifiserende trekk er spesielt tydelig. Et interessant problem her, en av fotografiets styrker, men også store begrensninger slik jeg ser det, er at motivet i bunn og grunn er forankret i virkeligheten og at betrakteren i møte med verket, om jeg skal kjenne han/henne på meg selv ofte begrenser persepsjon med spørsmål som hvem, hva, hvor. Denne representasjonen syntes jeg tidvis er slitsom å forholde seg til. Jeg er nysgjerrig på om fotografiet makter å løsrive seg på en interessant måte og beveger meg nok derfor inn i et landskap hvor grensen mellom fiksjon og virkelighet nødvendigvis blir diffus. Jeg følger ingen narrativ struktur. Ei heller er fotografiene tydelig iscenesatte. Men i møte mellom bilder som i utgangspunktet ikke har noen klar relasjon eller tilknytning til hverandre, må det nødvendigvis oppstå en ny verden. Selve utvelgelsesprosessen er en ganske intuitiv affære hvor jeg setter sammen bilder ut i fra egne preferanser og en slags underbevist logikk som jeg begynner å kjenne igjen, men ikke riktig klarer å sette fingeren på. Jeg er interessert i en sammensetning eller kollisjon, mellom to eller flere bilder som føles lettere absurd, men ikke til det punktet hvor det koker ut i kål. Dette var en velkjent metode hos surrealistene tidlig på 1900-tallet som mange har adoptert siden. Jeg leker med den samme ideen, men på en mer subtil måte.

Til syvende og sist håper jeg kompilasjonen vil danne et større bilde i rommet som vekker følelser som kanskje makter å inspirere betrakteren til å ta et steg tilbake å reflektere over, eller kjenne igjen mennesket på et mer eksistensielt plan. Det er generelt dette rommet jeg streber etter i kunsten. Det er mange stier som leder dit hen, men så langt har jeg ikke funnet den rette. Tidvis går jeg meg vill i mørket.

Bak øynene er himmelen alltid grå
grøt – aldrig fast form
bare på overflaten
som snerk
eggeskal
uklekket
evig potensiale

En linje fra nord til nord er en sirkel
tenker rundt i ring
horisontalt
Hvor gjemmer man seg i et åpent landskap
187 over bakken
bak øynene
under barken

Spiralen spirer nedover fra kjernen av problemet
langsomt
langsomt
som elva deler landskapet i to
deler seg igjen, men velger aldri
renner øst, renner sør
deler seg igjen og munner ut i havet

Kanskje er det jeg som er valgets hval
Bryter overflaten for å puste, men stanger hodet i en svart gummiåb
Det brenner

Struktur – nei
rytme – nei
retning – nei
depresjon – nei
negasjon

På havets bunn finnes det ingen sti, men en linje fra nord til nord er fortsatt en sirkel
Bermuda triangel
gjettegryte
Saltstraumen
jeg blir sugd ned, men vokser alltid opp et annet sted.

En av kunstens største styrker og svakheter, er at den kan være vag og tåkete og åpen, og så langt, tilsynelatende bunnløs. For min del resonerer det godt med den verden jeg lever i og mye av grunnen til at jeg aldri kommer til å bli mett.